

แนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

Guidelines for Promotion of Professional Learning Community in Educational
Institutions under KhonKaen Vocational Education

นุชรา ศรีบุญ¹, วิเชียร รุ้ยย่นยง²

Nuchara Sribun¹, Wichain Roo-yuenyong²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563

Email : nuchara.sri61@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 46 คน ครู จำนวน 272 คน รวม 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยจัดเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นของความเป็นของชุมชนการเรียนรู้

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Graduate Student, Master of Education, Major Educational Administration, Northeastern University, Thailand.

² มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² Northeastern University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 9 ตุลาคม 2563; แก้ไขบทความ: 25 พฤศจิกายน 2563; ตอบรับการตีพิมพ์: 25 พฤศจิกายน 2563

Received: October 9, 2020; Revised: November 25, 2020; Accepted: November 25, 2020

ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นได้ 5 แนวทาง ดังนี้ 1)แนวทางส่งเสริมด้านการมีภาวะผู้นำร่วม 2)แนวทางส่งเสริมด้านโครงสร้างสนับสนุน 3)แนวทางส่งเสริมด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4)แนวทางส่งเสริมด้านกัลยาณมิตร 5)แนวทางส่งเสริมด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือตามลำดับ

คำสำคัญ : 1. แนวทาง 2. การส่งเสริม 3. ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The objective of the research article were 1) to study the current situation and the desirable conditions 2) to study recommendations for the promotion of professional learning community in educational institutions under KhonKaen Vocational Education. The sample group used in this research consisted of 46 administrators, 272 teachers, with the total number of 318 people. The tool used for data collection comprised a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis included Mean, Standard Deviation and PNI_{Modified} Index.

The research results were found that : 1. The current situation of the professional learning community in educational institutions under KhonKaen Vocational Education, in overall, was rated at a high level. 2. The desirable conditions of a professional learning community in educational institutions under KhonKaen Vocational Education, in overall, was rated at a high level. 3. Recommendations for promotion of a professional learning community in educational institutions under KhonKaen Vocational Education arranged according to the needs of a professional learning community in educational institutions under KhonKaen Vocational Education consisted of 5 guidelines as follows: 1) Guidelines for the promotion of shared leadership. 2) Guidelines for the promotion of supportive structure. 3) Guidelines for the promotion of shared vision. 4) Guidelines for the promotion of caring community. 5) Guidelines for the promotion of collaborative teamwork.

Keywords : 1. Guidelines 2. Promotion 3. Professional Learning Community

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

อาชีวศึกษาสร้างชาติเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในการจัดการอาชีวศึกษาในสายอาชีพจึงเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยการจัดการการศึกษาสายอาชีพให้หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560 : 1) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในหลายประเทศ ต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งให้ครู ผู้บริหาร นักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องร่วมมือร่วมพลังกับพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)” (วาสนา ทองทวีชัย, 2560 : 12)

สถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตลอดจนนำกระบวนการดำเนินการนิเทศ กำกับติดตามการประเมินผล ตลอดจนนำกระบวนการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปสู่การปฏิบัติ สถานศึกษาจะต้องพัฒนานักเรียน นักศึกษา ทั้งด้านความรู้ ทักษะด้านฝีมือ ทักษะการจัดการและทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560 : 6) ที่ว่า “ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ มีคุณธรรม คุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ” ชุมชนแห่งการเรียนรู้ระดับวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียนโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้จะมีลักษณะเด่นตรงที่มีการจัดตั้งสิ่งที่เรียกว่า ชุมชนทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การมีชุมชนแห่งวิชาชีพจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทั้งครูผู้สอนและผู้บริหาร ได้ใช้หลักการแห่งวิชาชีพของตน ไปเพื่อการปรับปรุงด้านวิธีสอน และด้านทักษะภาวะผู้นำ โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าการวิเคราะห์ไตร่ตรอง การใช้วิธีเสวนา และการได้รับข้อมูลย้อนกลับที่แต่ละคนมีต่อกันกลับคืนมา เป็นต้น (พิเชฐ เกษวงษ์, 2556 : 2) โดย PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกครูในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนนักศึกษาหรืองานวิชาการโรงเรียน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในผลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ (เรวดี ชัยเขาวรัตน์, 2558 : 13-27)

อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหลักในการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 3 คือ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ แต่ปัญหาที่พบจากกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ (ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศร 0206/ ว 21 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560) กำหนดให้ครูที่ต้องมีการขอมติและเลื่อนวิทยฐานะใน ชั่วโมงปฏิบัติงานต้องมีชั่วโมงการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในแต่ละปี ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง ต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งผู้บริหารและครูยังไม่เข้าใจรูปแบบ วิธีการ และประโยชน์ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และยังมองว่ากระบวนการ ดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพิ่มภาระงานการสอนของครู และครูต้องทำเอกสารมากขึ้น ครูขาดทักษะในการใช้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูมีภาระงานพิเศษนอกเหนือการสอน เช่น การได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ พิเศษ หัวหน้างาน ผู้ช่วยงาน เจ้าหน้าที่งาน ในสถานศึกษา จนทำให้ครูต้องมีเวลาสอนและให้ความรู้ นักเรียน นักศึกษาไม่เพียงพอ เพราะต้องไปทำงานพิเศษ หรือต้องไปอบรมในหน้าที่รับผิดชอบในงาน พิเศษนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องจากผลการรายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา(กอปป.) เรื่องการอาชีวศึกษาไม่สามารถสร้างความสามารถของกำลังแรงงานของชาติ เพื่อรองรับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม สู่เป้าหมายประเทศไทย 4.0 การอาชีวศึกษายังมีปัญหาระดับพื้นฐานจาก คุณภาพการศึกษา ซึ่งการด้อยความรู้ ความสามารถในการหลายด้าน เช่นคณิตศาสตร์ ทั้งพีชคณิต เรขาคณิตและตรีโกณมิติ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในงานเทคนิคหลายอย่าง ผลการประเมินคุณภาพการ อาชีวศึกษา ด้วย V-NET ในปีการศึกษา 2559 พบว่า ทั้ง ปวช. และ ปวส. ได้คะแนนไม่ถึง 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 โดย ปวส. มีคะแนนต่ำกว่า ปวช. ในทุกด้านและในการประเมินเปรียบเทียบ ระหว่างประเทศในภูมิภาคโดย World Economic Forum ประเทศไทยอยู่ในอันดับรั้งท้าย คือ อันดับที่ 9 เป็นรองจากประเทศเวียดนามที่ได้อันดับ 7 และประเทศ กัมพูชาอันดับ 6 ความสามารถ ทางภาษาอังกฤษของผู้ที่จบอาชีวศึกษามีข้อจำกัดอย่างมาก ทำให้การทำงานที่ใช้เทคโนโลยีใหม่พัฒนาขึ้น ลำบากและเป็นข้อจำกัดของแรงงานไทย สมรรถนะทางภาษาอังกฤษ เช่น การสอบ TOFEL, TOEIC และอื่นๆ ยังอยู่ในระดับต่ำ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2560 : 24-25)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเรื่องที่ผู้บริหารของสถานศึกษา ต้องตระหนักถึงและมองหาแนวทางในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีการจัดตั้งชุมชนทางวิชาชีพขึ้น ผู้บริหารต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและ พัฒนาครูและบุคลากรในสังกัดอาชีวศึกษาขอนแก่น โดยขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นเป้าหมายหลักที่จะสามารถนำไปสู่การ

ปฏิบัติ ในด้านการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เพื่อบรรลุเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผู้บริหารและครูได้ข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา

3.2 ผู้บริหารและครูสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา

3.3 ผู้บริหารและครูสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปจัดกระบวนการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 52 คน และครู จำนวน 854 คน รวมทั้งสิ้น 906 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Taro Yamane และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิได้กลุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในแบบสอบถามความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2)ด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ 3)ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม 4)ด้านกัลยาณมิตร

5)ด้านโครงสร้างสนับสนุน โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า(Rating Scale) ตามมาตรฐานแนวคิดของลิเคิร์ท 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.945 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	สภาพปัจจุบัน			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.61	0.52	มาก	3
2. ด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ	4.09	0.62	มาก	1
3. ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม	3.28	0.80	ปานกลาง	4
4. ด้านกัลยามิตร	4.06	0.58	มาก	2
5. ด้านโครงสร้างสนับสนุน	3.26	0.44	ปานกลาง	5
รวม	3.66	0.35	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ด้านกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.58) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านโครงสร้างสนับสนุน ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.44)

5.2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 2 สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดขอนแก่น

ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น	สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.34	0.29	มาก	5
2. ด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ	4.49	0.36	มาก	2
3. ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม	4.55	0.32	มากที่สุด	1
4. ด้านกัลยามิตร	4.47	0.34	มาก	3
5. ด้านโครงสร้างสนับสนุน	4.47	0.32	มาก	4
รวม	4.45	0.27	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.32) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.36) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.29)

5.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยจัดเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นได้ 5 แนวทาง ดังนี้ 1)แนวทางส่งเสริมด้านการมีภาวะผู้นำร่วม 2)แนวทางส่งเสริมด้านโครงสร้างสนับสนุน 3)แนวทางส่งเสริมด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4)แนวทางส่งเสริมด้านกัลยาณมิตร 5)แนวทางส่งเสริมด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ ดังนี้ ด้านการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ ด้านกัลยาณมิตร และด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นให้ความสำคัญกับการร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ โดยให้การยกย่องชมเชยและยอมรับความสามารถของครูที่มีส่วนร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมทำงาน ทั้งในที่ประชุมของทางวิทยาลัยฯ และสถานที่อื่นๆ

สนับสนุนให้ครูปฏิบัติงานและจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเดียวกัน อีกทั้ง ส่งเสริมให้ครูค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ เช่นการออกแบบการสอนที่ทันสมัยต่อยุคปัจจุบัน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พอหทัย ภิรมย์ศรี (2554 : ข) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าด้านการปฏิบัติงานเป็นทีม โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม ให้มีการติดต่อสื่อสารประสานความสัมพันธ์ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการกระจายอำนาจและประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องงานวิจัยของ พิเศษ เกตวงษ์ (2556 : ข) ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วยการสร้างจุดเริ่มต้นแห่งความร่วมมือ ร่วมใจ เช่นการส่งเสริมให้ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม ความต้องการจำเป็นเฉลี่ย เท่ากับ 0.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความสำคัญเป็นอันดับที่หนึ่งคือ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการให้สถานศึกษามีบรรยากาศในการร่วมคิด ร่วมพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีภาวะผู้นำในตนเอง เพื่อการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนา จนสามารถทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจน์วรินทร์ ผลอนันต์ (2557 : ก) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี 5 กลยุทธ์ ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพของการมีภาวะผู้นำร่วมและการตัดสินใจร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งในนั้น ดังที่ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557 : 5) ได้ศึกษารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย พบว่าด้านรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วย จุดเปลี่ยนผ่านจากระบบปิดสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่มี ด้วยการขับเคลื่อนผ่านองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อเนื่องกันอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเป็นลำดับตามองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ดังนี้ 1)ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและรับฟัง 2)ภาวะผู้นำเร้าศักยภาพ ทำให้เกิดการเผยตนของผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลง 3)วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม ทำให้เกิดพลังเข้มทิศวิสัยทัศน์ร่วม 4)ระบบเปิดแบบพหุนิวกำลังมุ่งสู่ผู้เรียน ทำให้เกิดการเผยตนเป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ 5)ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ผู้ภาวะและจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ 6)พื้นที่เรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจบนฐานงานจริง ทำให้

เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงบนฐานงานจริง เมื่อแต่ละพื้นที่มีการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีปกติขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ รตนภูมิ โนสุ (2560 : 51) ได้ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ด้านภาวะผู้นำร่วมเป็นตัวชี้วัดความพร้อมสูงสุด ได้แก่ การยอมรับในความเป็นผู้นำทางการศึกษาของเพื่อนร่วมงานอย่างจริงจัง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญของการมีภาวะผู้นำร่วม และส่งเสริมบรรยากาศในการแสดงความคิดเห็น ด้านโครงสร้างสนับสนุน สถานศึกษาควรมอบอำนาจการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน บุคลากรในสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ด้านภาวะผู้นำร่วม สถานศึกษาควรส่งเสริมบรรยากาศในการแสดงความคิดเห็น เช่นการร่วมคิด ร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

7.2.2 ด้านโครงสร้างสนับสนุน สถานศึกษาควรมอบอำนาจการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการบริหารงาน โดยมีความยืดหยุ่น คล่องตัว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ ที่พร้อมจะเกิดขึ้นในอนาคต

7.2.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน บุคลากรในสถานศึกษาต้องตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารและครูต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของนโยบาย วัตถุประสงค์ในบทบาทของตน เพื่อทำการขับเคลื่อนการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7.3.2 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7.3.3 ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้แนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

8. เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์วรินทร์ ผลอนันต์. (2557). กลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2560). ปฏิรูปการศึกษาไทยรายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.
- พอหทัย พิรมย์ศรี. (2554). การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิเชษ เกษวงศ์. (2556). การนำเสนอแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- รตนภูมิ โนสุ. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. รายงานการพัฒนาหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 7. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- เรวดี ชัยเขาวรัตน์. (2558). วิถีสรางครูสู่ศิษย์ : ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับคณะทำงานโครงการพัฒนาระบบกลไกและแนวทางการหนุนเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วาสนา ทองทวีงยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(Professional Learning Community : PLC) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ ดร.วิเชียร รุ้ยนียง ที่ได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 11 แห่ง ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยกำลังใจจากบิดา มารดา และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ และให้การดูแลช่วยเหลือในทุกๆ เรื่องด้วยดีตลอดมาคุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพคุณอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้ภาคภูมิใจในความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน ขอระลึกถึงและขอบคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ในโอกาสนี้ด้วย